

Rekenkamers

ROTTERDAM, ALBRANDSWAARD, CAPELLE AAN DEN IJSSEL, KRIMPEN AAN DEN IJSSEL EN LANSINGERLAND

onderzoeksprogramma 2025

*Rekenkamer Rotterdam, Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en
Lansingerland*

1 inleiding

Ieder jaar stelt de Rekenkamer een onderzoeksprogramma op waarin de lopende en nieuw te starten onderzoeken zijn opgenomen. Door omstandigheden is de programmering voor 2025 laat afgerond en is er ook maar beperkte ruimte voor nieuw op te starten projecten. Ook deze beschrijving van werkwijze en resultaat van de onderzoeksprogrammering hebben we kort gehouden.

1-1 werkwijze programmering Rotterdam

Bij de programmering voor 2025 voor Rotterdam is de standaard werkwijze¹ gevolgd, waarbij er wel noodgedwongen geïmproviseerd is bij sommige stappen. Op basis van input van de raad, de eigen onderzoeksstaf en burgers is een groslijst van onderwerpen gemaakt. De rekenkamer heeft de onderwerpen op de groslijst door middel van een korte toets beoordeeld met behulp van de selectiecriteria.² Vervolgens is er een shortlist opgesteld met zes onderwerpen. Die lijst is besproken in de COR en niet zoals meestal gebeurt in een raadsessie. Wel is nog aan alle raadsleden via email gevraagd om te reageren op de shortlist. Tot slot heeft de directeur de knoop doorgehakt en het onderzoeksprogramma 2025 vastgesteld.

1-2 werkwijze programmering regiogemeenten

In 2024 is een werkwijze met te gebruiken selectiecriteria voor onderzoek vastgesteld.³ Bij onderzoek voor Capelle aan den IJssel en Lansingerland zijn daarmee de eerste ervaringen opgedaan. Bij de komende nieuwe projecten zullen verdere ervaringen worden opgedaan in lijn met de gemaakte afspraken. Er lopen nog een aantal projecten en er zijn daarnaast nog wat extra voornemens voor 2025.

1-3 leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de lopende en de op te starten onderzoeken voor Rotterdam besproken. In het derde hoofdstuk is een overzicht met lopende onderzoeken en op te starten onderzoeken voor Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland opgenomen. Daar waar mogelijk is een indicatie gegeven van het moment van publiceren. In bijlage 1 is een integraal overzicht opgenomen met een publicatieagenda.

¹ Een uitgebreide beschrijving van deze werkwijze is te vinden op de website van de rekenkamer Zie: <https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2023/06/werkwijze-onderzoeksprogrammering-Rekenkamer-Rotterdam.pdf>

² Er zijn vijf criteria: Substantiële rol gemeente, toegevoegde waarde onderzoek door rekenkamer, groot maatschappelijk of financieel belang, timing, variatie en evenwicht tussen thema's en clusters.

³ <https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2024/12/240619-werkwijze-onderzoeksprogrammering-regio.pdf>

2 Rotterdam

2-1 lopende onderzoeken

collegetargets

Collegetargets is een continu onderzoek dat de tweede helft van 2025 weer gaat lopen.

toegankelijkheid in beleid en in uitvoering van dienstverleningsprocessen

De rekenkamer publiceerde op 21 september 2023 de opzet voor dit onderzoek waarin de rekenkamer bekijkt in hoeverre het beleid en de dienstverlening van de gemeente Rotterdam gericht is op toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Het rapport wordt naar verwachting eind april 2025 gepubliceerd.

verkeersveiligheid

Dit onderzoek is gestart na de zomer van 2023. Het doel van dit onderzoek is inzicht te geven in de effectiviteit van het Rotterdamse verkeersveiligheidsbeleid. De rekenkamer richt zich in het onderzoek op het maatregelenpakket uit het beleidsplan 'Veilig Vooruit 2019-2023' en eventuele aanvullende maatregelen. Het rapport zal naar verwachting voor de zomer van 2025 worden gepubliceerd.

Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond

Dit onderzoek is gestart eind 2023. In de GRJR werken dertien gemeenten in de regio Rijnmond samen bij de inkoop van verschillende typen jeugdhulp. De rekenkamer beoogt te onderzoeken of de manier waarop de inkoop van specialistische jeugdhulp en het financieren van jeugdreclassering, jeugdbescherming en Veilig Thuis regionaal zijn vormgegeven in de GRJR voldoen aan de verwachtingen van regionaal samenwerken. Het rapport zal naar verwachting in juni 2025 worden aangeboden aan de raad.

Regeling risicovolle projecten

In april 2024 is de opzet voor een onderzoek naar de Regeling risicovolle projecten Rotterdam gepubliceerd. Daarbij gaat het om de vraag in hoeverre deze regeling daadwerkelijk de controlerende taak van de gemeenteraad versterkt en van meerwaarde is ten opzichte van de andere instrumenten als de monitor grote projecten. Naar verwachting zal het onderzoek in mei 2025 worden gepubliceerd.

opvolgingsonderzoek wijkteams

In 2024 is de rekenkamer gestart met een onderzoek naar de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek 'Het komt niet in de buurt' uit 2018. Dit onderzoek richtte zich op de wijkteams in de gemeente Rotterdam. Uit het onderzoek bleek destijds dat de gemeente onvoldoende kon waarborgen dat Rotterdammers die hulp nodig hebben van wijkteams deze hulp op tijd krijgen. De publicatie van het opvolgingsonderzoek wordt verwacht voor de zomer van 2025.

economische steunmaatregelen coronaperiode

De gemeente Rotterdam stelde tijdens de coronaperiode, in aanvulling op economische steunmaatregelen van het rijk, een veelheid aan subsidie-, coulance- en ondersteuningsmaatregelen vast. De rekenkamer is begin 2024 met een onderzoek gestart naar de gemeentelijke economische steunmaatregelen tijdens de coronaperiode. Het rapport zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 worden gepubliceerd.

sportbeleid

De gemeente Rotterdam investeert al decennialang in sport. Sport heeft namelijk een grote impact op de gezondheid, kansenongelijkheid en sociale cohesie in de stad. Ondanks de investeringen blijft de sportdeelname van Rotterdammers achter op het landelijk gemiddelde. Van de 50 grootste gemeenten stond Rotterdam op de 46e plek in de Atlas Sport 2020. Het college heeft voor de collegeperiode 2022-2026 een collegetarget opgesteld om de sportdeelname met 10% te verhogen. In de 'Sportnota 2021-2026' heeft de gemeente het sportbeleid uitgewerkt om deze target te bereiken. De nota is een beleidsdocument op hoofdlijnen. Verdere concretisering en uitwerking van acties vindt plaats in diverse programma's en jaarplannen. De rekenkamer is in begin 2025 gestart met een onderzoek naar het sportbeleid van de gemeente om zicht te krijgen op de mate waarin het beleid bijdraagt aan het behalen van de beoogde resultaten. We verwachten de onderzoeksopzet in april 2025 te kunnen publiceren.

2-2 nieuw te starten onderzoek

In 2025 moeten we nog beginnen aan één project dat we al in ons onderzoeksprogramma van 2024 hadden staan. Dat is het onderzoek naar de klimaataanpak. Er starten in 2025 drie nieuwe onderzoeken. Ieder onderzoek begint met het uitwerken van een onderzoeksopzet. Deze wordt gepubliceerd en aan de gemeenteraad toegezonden. Hieronder is per onderzoek een korte toelichting gegeven.

klimaataanpak

In navolging van het Klimaatakkoord van Parijs en de landelijke doelstellingen van het 'Nationale klimaatakkoord', heeft de gemeente Rotterdam in 2019 doelstellingen opgesteld om klimaatverandering aan te pakken. Deze zijn geformuleerd in de 'Rotterdamse klimaataanpak'. Vervolgens zijn in het 'Rotterdams klimaatakkoord' afspraken gemaakt tussen de gemeente, bedrijven en maatschappelijke organisaties ten aanzien van duurzaamheid en klimaat. In juni 2023 heeft de gemeenteraad het zogenoemde 'Klimaatactieplan Rotterdam' opgesteld. Hierin staan concrete projecten beschreven die de gemeente met partners uitvoert. De rekenkamer wil het derde kwartaal van 2025 met dit onderzoek naar de klimaataanpak starten. De precieze scope zal in de onderzoeksopzet nader worden uitgewerkt. De doorlooptijd van het onderzoek is mede afhankelijk van de gekozen invalshoek.

huiselijk geweld

Op 25 januari 2024 heeft de gemeenteraad de rekenkamer via een motie verzocht om onderzoek te doen naar huiselijk geweld. Tegelijkertijd is via een motie gevraagd om daarbij ook *geweld jegens queermensen* te betrekken. De rekenkamer heeft met een brief gedateerd 22 maart 2024 positief op dit verzoek gereageerd.

In ons onderzoek zal via secundaire analyse van al bestaand materiaal enig inzicht worden gegeven in de omvang van het probleem in Rotterdam. Daarnaast zal ook inzichtelijk worden gemaakt hoe het redelijk ingewikkelde stelsel rond de aanpak van

huiselijk geweld functioneert. Daarbij zullen onderwerpen aan de orde komen zoals de verdeling van bevoegdheden, taken en middelen tussen samenwerkende partijen inzichtelijk maken. Op basis van een vergelijking met alternatieve werkwijze zal een indruk worden gegeven van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de werkwijze in Rotterdam en regio. De precieze scope zal in de onderzoeksopzet die wij verwachten na de zomer van 2025 te publiceren nader worden uitgewerkt.

Nationaal Programma Rotterdam Zuid

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) heeft als doel de wijk Rotterdam Zuid in een periode van 20 jaar te laten stijgen naar het niveau van Rotterdam en de andere grote steden in Nederland. Het doel moet in 2030 bereikt zijn. Rotterdam werkt daarvoor samen met de rijksoverheid en verschillende andere partners. De wijze waarop de partners het doel willen bereiken, staat beschreven in de uitvoeringsplannen. De uitvoeringsplannen bestaan uit verschillende pijlers met bijbehorende interventies. De rekenkamer is van plan om onderzoek te doen naar de resultaten van interventies. We kunnen onmogelijk alle interventies onderzoeken in alle wijken in Rotterdam Zuid. In onze onderzoeksopzet zullen we de keuzes die we moeten maken weergeven en de precieze scope beschrijven. Naar verwachting zal de opzet na de zomer worden gepubliceerd.

de Wet Betaalbare Huur

De Wet Betaalbare Huur is op 1 juli 2024 ingegaan. Gemeenten worden daarmee verantwoordelijk voor handhaving van de maximale huurprijzen (inclusief verhogingen). Tegelijkertijd wordt de maximale huurprijs ook genormeerd voor het middenhuursegment volgens het nieuwe Woningwaardestelsel (WWS). De gemeente Rotterdam voerde een deel van deze taak eerder al uit. Het Rotterdamse Actieplan Middenhuur stamt uit 2019. De rekenkamer wil een onderzoek starten om na te gaan of het Actieplan heeft bijgedragen aan het handhaven van de (midden)huurprijzen in Rotterdam. Lessen uit dat onderzoek kunnen hopelijk bijdragen aan een goede uitvoering nieuwe wet. De opzet zal waarschijnlijk pas in het laatste kwartaal van 2025 worden gepubliceerd.

2-3 overzicht lopen en nieuw onderzoek

De onderstaande tabel vat samen welke onderzoeken in 2025 worden uitgevoerd en nieuw worden opgestart.

tabel 1-1: lopend en te starten onderzoeken Rotterdam

Onderzoek
Lopend
Collegetargets
Toegankelijkheid
GR Jeugdhulp Rijnmond
Regeling risicovolle projecten
Verkeersveiligheid
Economische steunmaatregelen coronaperiode
Opvolgingsonderzoek wijkteams
Sportbeleid
Te starten
Klimaataanpak (al opgenomen in programma van 2024)
Huiselijk geweld
Nationaal Programma Rotterdam Zuid
Wet betaalbare huur

projecten die ook op de agenda staan

- Er is een afspraak met de andere G4 rekenkamers om de rapporten van de onderzoeken die door de rekenkamers zijn uitgevoerd naar *groenbeleid* aan te vullen met een synthese van de conclusies. We zullen daar mee beginnen zodra de laatste rekenkamer het onderzoek heeft afgerond.
- De rekenkamer heeft ook toegezegd om de opvolging van de aanbevelingen van het onderzoek naar *integriteit* te onderzoeken. Dat kan niet al te snel; de organisatie moet de tijd hebben gehad om de aanbevelingen te implementeren. We verwachten daarom daar pas in 2026 mee te beginnen.
- De rekenkamer is voornemens om de gemeenteraad te ondersteunen bij het verwerken van informatie in financiële stukken die het college in het kader van de P&C-cyclus verstrekt. De rekenkamer zal geen oordeel geven over de stukken, maar zicht beperken tot dat wat bij lezing opvalt en dat samenvatten in aandachtspunten en vragen.⁴ We zullen in het najaar daarvoor de aanpak ontwikkelen aan de hand van de begroting voor 2026.

⁴ We ontleen dit idee voor een financiële monitor aan de Rekenkamer Amsterdam – Zaanstad, die daar al een aantal jaren ervaring mee heeft.

3 Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland

3-1 lopend onderzoek

Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond

Dit onderzoek is gestart eind 2023. In de GRJR werken dertien gemeenten in de regio Rijnmond samen bij de inkoop van verschillende typen jeugdhulp. De rekenkamer beoogt te onderzoeken of de manier waarop de inkoop van specialistische jeugdhulp en het financieren van jeugdreclassering, jeugdbescherming en Veilig Thuis regionaal zijn vormgegeven in de GRJR voldoen aan de verwachtingen van regionaal samenwerken. Het rapport wordt naar verwachting in juni 2025 aangeboden aan de raden van Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.

inkomensregelingen

Gemeenten kunnen inkomensondersteuning bieden aan mensen die op of rond het sociaal minimum leven door middel van lokale inkomensregelingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de individuele inkomens toeslag of tegemoetkomingen in de kosten voor sport en cultuur. De rekenkamer onderzoekt in hoeverre het lukt om inwoners voldoende financieel te ondersteunen met behulp van lokale inkomensregelingen. Daarbij wordt gekeken naar hoe het beleid rondom lokale inkomensregelingen is vormgegeven, het bereik en gebruik van de regelingen en naar de ervaringen en behoeften van inwoners. Het is een gezamenlijk onderzoek voor Barendrecht, Capelle aan den IJssel en Lansingerland. Het onderzoek wordt op dit moment afgerond en zal eind maart worden gepubliceerd.

DoeMee-onderzoek toezicht en handhaving energiebesparingsplicht

De energiebesparingsplicht geldt al sinds 1993 en houdt in dat bedrijven en instellingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh stroom of 25.000 m³ aardgas gebruiken verplicht zijn energiebesparende maatregelen te nemen die binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden. Gemeenten en provincies moeten controleren (toezicht en handhaving) of bedrijven dit doen. Sinds het ontstaan van de omgevingsdiensten doen deze dat vaak in opdracht van gemeenten en provincies. In het DoeMee-onderzoek wordt nagegaan of de gemeente afspraken met de omgevingsdienst heeft gemaakt, hoe de omgevingsdienst hierover rapporteert aan de gemeente en hoe het college de gemeenteraad informeert.

Het uitgevoerde onderzoek door een extern bureau is eind 2024 afgerond. De rekenkamer zal de uitkomsten voor de zomer met een korte toelichting aanbieden. Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland nemen deel aan het onderzoek.

onderwijsachterstandsbeleid Capelle aan den IJssel

In dit onderzoek naar de opzet en uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid zal de rekenkamer beoordelen in hoeverre de gemeente adequaat invulling geeft aan haar wettelijke taken, namelijk voldoende bereik en aanbod van voorschoolse educatie en de regie- en toezichthoudende functie in het onderwijsveld, en in hoeverre de gemeente stuurt op een doeltreffende en doelmatige besteding van de middelen. De opzet is gepubliceerd in de zomer van 2024. De verwachting is dat het eindrapport in de zomer van 2025 zal worden afgerond en snel daarna kan worden gepubliceerd.

WMO Lansingerland

De Wmo 2015 is een kaderwet. Dit houdt in dat de wet alleen de grenzen en uitgangspunten van het beleid aangeeft. Binnen de Wmo hebben gemeenten dan ook de vrijheid om het lokale beleid in te vullen, zolang aan de wetgeving en richtlijnen wordt voldaan. Het onderzoek zal zich richten op de vraag of de gemeente Lansingerland inzicht heeft in de kwaliteit en resultaten van de uitvoering van de WMO. De opzet van het onderzoek is in maart 2025 besproken met de klankbordgroep. De verwachting is dat het onderzoek vervolgens redelijk snel kan worden uitgevoerd en de resultaten in het derde kwartaal van 2025 kunnen worden gepubliceerd.

3-2 nieuw te starten onderzoek

Er zijn wat achterstanden opgelopen en het zou niet realistisch zijn om nu veel nieuwe projecten aan te kondigen, terwijl er nog het nodige moet worden afgerond. Maar we zullen nog wel iets extra's doen in 2025.

gezamenlijk onderzoek voor Albrandswaard en Krimpen aan den IJssel

In de meerjarenplanning was voorzien in een gezamenlijk onderzoek voor Albrandswaard en Krimpen aan de IJssel. Mogelijke onderwerpen zijn *lokale inkomensregelingen, de WMO, informatievoorziening over grote projecten, sportbeleid of (dagelijks) beheer openbare ruimte*. We zullen voordat we een keuze maken eerst de gemeenteraden van beide gemeenten raadplegen.

toelichtingsonderzoek toegankelijkheid

In overleg tussen rekenkamer en regiogemeenten is aan de orde geweest dat het nuttig zou kunnen zijn om relevante kennis uit een groot onderzoek voor Rotterdam te delen met de regiogemeenten en deze kort te duiden in de context van de regiogemeente. Hiervoor doet zich nu een geschikt onderwerp voor. Eind april publiceren we een onderzoek waarin de rekenkamer heeft bekeken in hoeverre het beleid en de dienstverlening van de gemeente Rotterdam gericht is op toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Van elke gemeente worden verwacht dat er beleid is om de toegankelijk te bevorderen en in die zin zijn bevindingen uit dat onderzoek ook voor andere gemeenten relevant. We willen die bevindingen niet alleen samenvatten voor de regiogemeenten, maar ook heel kort kijken naar hoe toegankelijkheidsbeleid in elke gemeente is georganiseerd, zodat we de samenvatting ook kunnen voorzien van een gemeente-specifieke context.

tabel 3-1: lopend en nieuw te starten onderzoeken per gemeente

Thema	Albrandswaard	Capelle aan den IJssel	Krimpen aan den IJssel	Lansingerland
Lopend				
Inkomensregelingen*		x		x
GR Jeugdhulp Rijnmond*	x	x	x	x
DoeMee energiebesparingsplicht	x	x	x	x
Onderwijsachterstandbeleid Capelle aan den IJssel		x		
WMO Lansingerland				x
Nieuw				
gezamenlijk onderzoek	x		x	
toelichtingsonderzoek toegankelijkheid	x	x	x	x

* Deze lopende onderzoeken worden ook nog voor Barendrecht uitgevoerd.

bijlage 1 publicatieagenda 2025

publicatieagenda Rotterdam

onderzoek	start	voorzien publicatiemoment
collegetargets	continu	
toegankelijkheid	lopend	Q2 2025
GR Jeugdhulp Rijnmond	lopend	Q2 2025
regeling risicovolle projecten	lopend	Q2 2025
verkeersveiligheid	lopend	Q2 2025
economische steunmaatregelen coronaperiode	lopend	Q3 2025
opvolgingsonderzoek wijkteams	lopend	Q2 2025
sportbeleid	Q1 2025	
Klimaataanpak	Q2 2025	
Huiselijk geweld	Q2 2025	
Nationaal Programma Rotterdam Zuid	Q3 2025	
Wet betaalbare huur	Q3 2025	

publicatieagenda regiegemeenten

thema	Albrand swaard	Capelle a/d IJssel	Krimpen a/d IJssel	Lansinger- land	start	publicatie
Inkomensregelingen*		x		x	lopend	Q1 2025
GR Jeugdhulp Rijnmond*	x	x	x	x	lopend	Q2 2025
DoeMee energiebesparingsplicht	x	x	x	x	lopend	Q2 2025
Onderwijsachterstandsbeleid Capelle a/d IJssel		x			lopend	Q3 2025
WMO Lansingerland				x	Q1 2025	Q3 2025
gezamenlijk onderzoek	x		x		Q3 2025	
toelichtingsonderzoek toegankelijkheid	x	x	x	x	Q2 2025	Q3 2025

* Deze lopende onderzoeken worden ook nog voor Barendrecht uitgevoerd.